

samostatne, bez návštevy lekára. Po poskytnutí elektronického informovaného súhlasu boli zdravotné zariadenia požiadané o kópiu ich zdravotnej dokumentácie a z nej sa extrahovali údaje do databázy. Pacientská organizácia CDCN pomáhala oslovovaním pacientov cez sociálne siete.

Výsledky: Počas 42 mesiacov bolo zaradených 365 pacientov (PS: 271, LS: 94). Priemerný vek bol 40,2 rokov, ženy tvorili 55 % (201/365). Priemerný rozsah zdravotnej dokumentácie bol 531 strán. V PS bolo priemerne extrahovaných 683 (IQR: 323–1334) medicínskych údajov, v porovnaní s 37 (IQR: 19–69) v LS. Identifikovali sme 62 liekov používaných v liečbe CD.

Záver: Spolupráca s pacientskou komunitou významne napomohla pri zaraďovaní pacientov do registra. Pri použití inovatívnej metódy bolo množstvo extrahovaných údajov väčšie. Podrobnejšie informácie sú v článku Pierson et al., 2020, Cell Reports Medicine 1 (<https://doi.org/10.1016/j.xcrm.2020.100158>).

Pacientmi iniciovaný a vedený kolaboratívny projekt „Lieky s rozumom“

Jozef Glasa^{1,2}, Mária Lévyová³, Dominik Tomek^{1,3}, Helena Glasová^{1,2}

¹Katedra klinickej farmakológie Lekárskej fakulty Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave (SZU), Slovenská republika

²Ústav zdravotníckej etiky SZU, Slovenská republika

³Asociácia na ochranu práv pacientov v Slovenskej republike (AOPP), Bratislava, Slovenská republika

Úvod: Posilnenie postavenia pacientov sa stále viac považuje za kľúčový faktor pri dosahovaní cieľov efektívnej a udržateľnej liekovej politiky. Odborné vzdelávanie pacientov, ich zástupcov, ako aj širokej (laickej) verejnosti sa tu považuje za nevyhnutné.

Ciele: Vychádzajúc z pozitívnych skúseností takmer dvoch desaťročí úspešnej, mnohostrannej spolupráce medzi pacientskymi organizáciami, akademickou obcou, lekáorskými a farmaceutickými organizáciami, posilnenej založením platformy EUPATI Slovakia bol na Slovensku v roku 2017 spustený celonárodný, pacientmi iniciovaný a vedený viacstranný vzdelávací projekt pod názvom „Lieky s rozumom“ s cieľom rozvinúť a posilniť predchádzajúce úspešné iniciatívy.

Metódy: Činnosti projektu sa zamerali na: a) vybudovanie alebo rozvoj potrebných kapacít vrátane (aa) akumulácie nezaujatých, laicky zrozumiteľných medicínskych informácií a (ab) vývoj prostriedkov na ich účinnú aktualizáciu a šírenie, b) poskytovanie edukačných služieb pre koncových používateľov projektu – pacientov, médiá a laickú verejnosť.

Výsledky: Projekt bol úspešný vo viacerých oblastiach: 1) vytváranie sietí a zhromažďovanie dôveryhodných, kvalitných informačných a vzdelávacích zdrojov, ktoré boli a sú k dispozícii príslušným zainteresovaným stranám – lekáorským spoločnostiam (vrátane Slovenskej spoločnosti pre klinickú farmakológiu, jeho vedeckému garantovi), združeniam lekárov/lekárnikov (vrátane Slovenskej lekárskej komory, jednému z kľúčových realizátorov odborných aktivít projektu), akademickej obci (vrátane Ústavu farmakológie a klinickej farmakológie,

aktuálne Katedre klinickej farmakológie Lekárskej fakulty Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave) a pacientskym organizáciám (Združeniu na ochranu práv pacientov na Slovensku (AOPP), jeho koordinátorovi, ako aj jednotlivým členským organizáciám AOPP); 2) zabezpečenie podpory, vrátane financovania zo strany regulátora (ministerstvo zdravotníctva), platcov zdravotnej starostlivosti (zdravotné poisťovne) a (podľa prísnych etických pravidiel) farmaceutického priemyslu; 3) rozvoj kapacít na efektívne šírenie informácií (napr. webová stránka, informačná sieť, veľvyslanci, mediálna spolupráca); 4) iniciovanie špeciálnych aktivít pre pacientov/s pacientmi, vrátane zaangažovania širokej verejnosti a médií (napr. výročné konferencie, ceny udeľované uznávaným lekárom a zdravotným sestram, sieť „dôveryhodných lekárov“ a „dôveryhodných lekární“ a ďalšie).

Záver: Výsledky dosiahnuté v rámci tejto prebiehajúcej, mnohostrannej edukačnej iniciatívy, vedenej pacientmi, dokumentujú potenciál a užitočnosť posilnenia postavenia pacientov pri realizácii cieľov racionálnej liekovej politiky.

Výuka aplikovaných predmetů na Farmakologickém ústavu LF MU: spektrum, strategie, inovace

Jitka Rychlíčková, Lenka Součková, Kristýna Nosková, Regina Demlová

Farmakologický ústav, Lékařská fakulta, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika

Na našem pracovišti vykazujeme konstantní aktivity ke zlepšování kvality výuky. V posledním akademickém roce proběhla nejvýznamnější inovace především v oblasti výuky klinického hodnocení a předmětu klinické farmakologie.

Farmakologický ústav LF MU se jako národní koordinační místo pro infrastrukturu CZECRIN zapojuje nejen do organizace a podpory provádění akademických klinických hodnocení, ale také do vzdělávání v této oblasti. Díky zapojení našeho pracoviště v mezinárodním projektu CONSCIOUS byly pro pregraduální studenty připraveny materiály týkající se právě oblasti klinických hodnocení.

Výuka klinické farmakologie je na rozdíl od první oblasti dlouhodobě zavedená, ale i zde jsme přistoupili k inovacím s ohledem na sílící požadavky na racionalizaci farmakoterapie a zavádění multidisciplinárních týmů, které tuto kvalitu budou zajišťovat. Neméně významným stimulem byly působivé výsledky zahraničních pracovišť, které moderní výukové metody již dříve implementovaly. Obsah předmětu je pak zaměřen na nejrizikovější oblasti farmakoterapie, které identifikujeme z publikovaných prací týkajících se lékových problémů a medikačních pochybení, ale i vlastní klinické praxe. Tradiční výuka se v obou těchto předmětech transformuje do tzv. learner-centered modelu s důrazem na rozvoj dovedností, řešení konkrétních otázek a kazuistik, praktické používání znalostí. Podporována je také internacionalizace výuky. Konkrétní pojetí obou předmětů s praktickými ukázkami je předmětem vlastního sdělení.

Podpořeno MŠMT projektem VI CZECRIN (LM2018128) a ERASMUS+ CONSCIOUS (2018-1-HU01-KA203-047811).